

HIZLI KDV İADE SİSTEMİ

Taha ERDOĞAN (*)

1 - GİRİŞ

Hızlı KDV iade sistemi(HİS), iade işlemlerinin daha hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi ve mükelleflerin iadede kaynaklanan sıkıntılarını ortadan kaldırmak amacıyla 3065 sayılı KDV Kanunu'nun bakanlığa vermiş olduğu yetkiye dayanarak 109 seri nolu KDV Genel Tebliği ile getirilmiştir.

26844 sayılı 11.04.2008 tarihli Resmi Gazete de yayımlanan 109 seri nolu KDV Genel Tebliğinde belirtilen şartları taşıyan mükelleflere Hızlı KDV İade Sertifikası (HİS Sertifikası) verilecek ve bu sertifikaya sahip olan mükelleflerin KDV iade alacakları 109 seri nolu KDV Genel Tebliğinden belirtilen şartlara göre gerçekleştirilecektir. Böylelikle HİS Sertifikası alan mükelleflerin iade işlemleri daha hızlı gerçekleştirilecektir.

Yazımızın konusunu HİS'in (Hızlı KDV İade Sertifikası) mevzuatımıza ve Türk Vergi Sistemi içerisinde KDV iade müessesine ne gibi yenilikler ve kolaylıklar getirebileceği ile bu sistemin taşıdığı dezavantajlar oluşturmaktadır. Ayrıca

HİS'in mükellefler tarafından nasıl temin edilebileceği konusuna da değinilecektir.

2- HİS SERTİFİKASI ALABİLECEK MÜKELLEFLER

Mükelleflerin HİS sertifikası alabilmeleri için öncelikle aşağıda sayılan şartları taşımaları gerekir. Bu şartları taşıyan mükellefler bir dilekçe ile bağlı bulundukları Vergi Dairesi Başkanlıklarına veya Vergi Dairesi Başkanlığı olmayan yerlerde Defterdarlıklara bir dilekçe ile başvuracaklar ve başvuran mükelleflerden belirtilen şartları taşıyan mükelleflere bağlı bulundukları Vergi Dairesi Başkanlığı veya Defterdarlık tarafından 15 gün içinde HİS Sertifikası verilecektir.

HİS Sertifikası için mükelleflerde aranılan şartlar;

1- Başvuru tarihinden önceki son 5 tam yıl itibarıyla vergi mükellefiyetinin bulunması,

2- Başvuru tarihinden önce vergi dairesine vermiş olduğu son yıllık kurumlar vergisi beyanamesinin ekinde yer alan bilânçoya göre en az;

a) Aktif toplamının 400.000.000.-YTL olması

b) Maddi duran varlıklarının toplamının 100.000.000.-YTL olması,

(*) Vergi Denetmeni

c) Öz sermaye tutarının 200.000.000.-YTL olması,

d) Net satışlarının 500.000.000.-YTL olması,

3- Başvurudan önceki takvim yılında vergi dairesine vermiş olduğu muhtasar beyannamelere göre aylık ortalama çalıştırılan kişi sayısının 750 ve daha fazla olması,

4- Başvuru tarihinden önceki son 5 yıl içinde;

a) Mücbir haller dışındaki haller dışındaki nedenlerle, defter ve belgelerin ibrazından imtina edilmemiş olması,

b) Farklı vergilerin her birine ait beyanname verme ödevlerinin birden fazla dönem için aksatılmamış olması (süresinden sonra kendiliğinden verilen beyannameler hariç)

c) Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenleme veya kullanma fiili nedeniyle hakkında olumsuz rapor düzenlenmemiş olması (Raporun, son 5 yıl içindeki vergilendirme dönemleri ile ilgili ve öngördüğü tarhiyatın tamamı nihai yargı kararı ile iptal edilmemiş olması gerekir.)

5- Başvuru tarihi itibariyle;

a) KDV iade taleplerinde özel esaslara tabi olmayı gerektiren bir durumun bulunmaması,

b) Ödemesi gereken vergi borcunun bulunmaması (vergilerin tecil edilmiş olması bu şartların ihlali sayılmaz),

gerekmektedir.

Yukarıda sayılan şartların birlikte taşınması yani His Sertifikası almak isteyen mükelleflerin şartların tamamını birlikte taşıması gerekmektedir. Bu şartları taşıyan mükelleflere HİS sertifikası verilecek ve bu mükelleflerin iade talepleri, sertifika tarihini içine alan dönemden başlamak üzere makalenin ilerleyen bölümünde açıklanacak olan esaslara göre yerine getirilecektir. Örneğin mükellef HİS Sertifikasını 27.06.2008 tarihinde almışsa Haziran dönemine ait iade talebinden başlamak üzere daha sonraki iadeleri aşağıda belirtilen esaslara göre yerine getirilecektir.

3- HİS SERTİFİKASI ALAN MÜKELLEFLERİN İADE TALEBLERİNİN YERİNE GETİLMESİ

iade talepleri normal olarak 84 seri Nolu KDV Genel Tebliğinde belirtilen genel ve özel şartlara göre gerçekleştirilmektedir. Ancak HİS Sertifikası alan mükelleflerin iade talepleri 109 seri Nolu KDV Genel Tebliği ile yeniden düzenlenmiş ve adı geçen tebliğde belirtildiği şekilde yerine getirilecektir. Buna göre HİS Sertifikası sahibi mükelleflerin nakden ve/veya mahsuben iade talepleri tutarına bakılmaksızın, teminat, inceleme raporu veya YMM tasdik raporu aranılmadan yerine getirilecektir.

HİS Sertifikası alan mükellefler iade talepleri bir dilekçe ile yapacaklar ve talepleri beyanname ve dilekçenin verilmiş olması şartıyla KDV iadesi ile ilgili genel tebliğlerde öngörülen belgelerin tamamlandığı tarihte geçerlilik kazanacaktır. Bu mükelleflerin nakden iade talepleri, belgelerin tamamlandığı tarihi izleyen 5 iş günü içinde yerine getirecek, mahsuben iade talepleri ise belgelerin tamamlandığı tarih itibariyle hüküm ifade edecektir.

Mükelleflerin tamamı ibraz edilen belgelerin de şekil veya muhteviyatı itibariyle vergi dairesince eksiklik veya yanlışlık tespit edilmesi halinde iade talepleri yerine getirilecek ancak tespit edilen eksiklik veya yanlışlıklar belgelerin ibraz edildiği tarihten itibaren 15 gün içinde mükellefe tebliğ edilecektir. Mükelleflerin kendilerine tebliğ edilen eksiklik veya yanlışlıkları tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde eksiklikleri gidermeleri veya yanlışlıkları düzeltmeleri gerekmektedir. Mükelleflerin tebliğ tarihinden itibaren eksiklikleri tamamlamaları veya yanlışlıkları düzeltmemeleri halinde durum ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Defterdarlığa bildirilecektir.

iade talebinde bulunan mükellefler hakkında olumsuz rapor olmaması şartıyla, mükelleflerle ilgili olumsuz tespit ortaya çıkması veya olumsuz rapor bulunanlardan mal ya da hizmet aldığıın tespit edil-

mesi durumunda da iade talebi yerine getirilmekle birlikte bu durum mükellefe ve ilgili Vergi Dairesi Başkanlığına veya Defterdarlığa bildirilecektir.

4- HİS SERTİFİKASININ İPTAL EDİLMESİ

Makalemizin önceki bölümlerinde yapılan açıklamalarda belirtildiği üzere gerekli şartları taşıyan mükelleflere HİS Sertifikası verilecektir. Ancak HİS Sertifikası alan mükelleflerden aşağıda belirtilen hususlardan herhangi birinin gerçekleşmesi halinde mükellefin HİS Sertifikası iptal edilecektir. HİS Sertifikası iptal edilen mükellefe bunun sebebi gerekçesi ile birlikte bildirilir. Mükellefin, bu durumun bildirildiği tarihten sonraki dönemlere ait olan veya önceki dönemlere ait olup bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmamış iadelerinde 109 seri nolu KDV Genel tebliğinde belirtilen hükümler uygulanmaz. Yani HİS Sertifikası iptal edilen mükellefin iptalin bildirildiği tarihten sonraki dönemler veya iptalin bildirildiği tarihte sonuçlanmayan iadeleri daha bu tebliğin yayımından önce yürürlükte bulunan iade kuralları tabi olacaktır.

Mükelleflerin HİS Sertifikası aşağıdaki şartlardan birinin gerçekleşmesi halinde iptal edilecektir. Bu şartlar;

1- Mükellefin başvuru tarihinden önce verdiği son yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin ekinde yer alan bilânçoya göre;

a) Maddi duran varlık toplamının 100.000.000.-YTL'nin altına düşmesi,

b) Öz sermayesinin 200.000.000.-YTL' nin altına düşmesi,

c) Aktif toplamının %25'i aşan bir azalma olması (aktif toplamında 100.000.000.-YTL'yi aşan tutarda azalma olması)

d) Net satışlarında %25'i aşan bir azalma olması (net satışlarında 100.000.000.-YTL'yi aşan tutarda azalma olması)

e) Çalıştırılan ortalama işçi sayısının da %25'i aşan bir azalma olması, (çalıştırılan ortalama işçi sayısının 188 den fazla düşmesi yani çalıştırılan ortalama işçi sayısının 562 nin altına düşmesi)

durumlarında mükelleflerin HİS Sertifikası iptal edilir.

Yukarıda belirtilen durumlardan bilanço kalemleri ile ilgili şartlar kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği tarihte, ortalama çalıştırılan işçi sayısına ilişkin şart takvim yılında verilen muhtasar beyannamelere dayanılarak Aralık ayı muhtasar beyannamesinin verildiği tarihi izleyen 15 gün içinde tespit edilir.

2- Defter ve belgelerini 213 sayılı Vergi Usul Kanunundaki süreler içinde ibraz etmeyen mükelleflerin sertifikaları sürenin dolduğu gün iptal edilir.

3- Vergi borçlarını, vadesinde ödemediği anlaşılan mükelleflere, vade tarihinden itibaren 7 gün içinde 6183 sayılı Amme Alacakları Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunu'nun 55. maddesi gereğince borçlarını ödemeleri veya mal bildirimlerinde bulunmaları üzere ödeme emri veya 56. maddeye göre teminatın paraya çevrileceği veya cebren tahsil edileceği hususları mükellefe tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde vergi borçlarını ödemeyen mükelleflerin sertifikası iptal edilir.

Ancak, takip edilen vergi borcunun nihai yargı kararı veya düzeltme işlemiyle tamamen kaldırılması halinde; yargı kararının idareye tebliğ edildiği veya düzeltme işleminin yapıldığı tarihi içine alan dönem ve izleyen dönemlerdeki iadeler ile bu tarihe kadar henüz sonuçlandırılmamış iadelerde 109 seri nolu KDV Genel Tebliği hükümlerine göre işlem yapılır.

4- Mükellef hakkında Sahte veya Muhteviyatı itibarıyla Yanıltıcı Belge kullandığı veya düzenlediği konusunda olumsuz rapor intikal etmesi halinde raporun vergi dairesine intikal ettiği tarihten

sonraki ve bu tarihe kadar sonuçlandırılmamış iadelerinde 109 seri nolu KDV Genel Tebliği hükümleri uygulanmaz ve sertifika iptal edilir.

Olumsuz rapora dayanılarak yapılan tarhiyatın nihai yargı kararları ile terkin edilmesi halinde mükellefe tekrar sertifika verilir. Yapılan tarhiyatın nihai yargı kararları ile kısmen veya tamamen onaylanması halinde mükellefin tekrar sertifika alabilmesi için makalemizin 2. bölümünden belirtilen şartları yeniden sağlaması gerekir.

Yargı kararından önce, mükellefin gerekli şartları yerine getirerek genel esaslara geçmesi halinde, genel esaslara tabi olduğu tarihten sonraki 24 ay süresince özel esaslara tabi olmayı gerektirecek ve sertifikayı iptal ettirecek şartların ortaya çıkmaması halinde mükellefe tekrar sertifika verilir.

5- Sahte veya Muhteviyatı itibariyle Yanıltıcı Belge kullanma veya düzenleme fiili dışındaki nedenlerle Katma Değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Kurumlar Vergisi ve Gelir Vergisi bakımından 213 sayılı V.U.K.'nın 341. maddesinde belirtilen vergi ziyaına sebebiyet verdiği, vergi inceleme raporu ile tespit edilen mükelleflerin sertifikası iptal edilir. İnceleme raporuna dayanılarak yapılan tarhiyatın nihai yargı kararları ile terkin edilmesi ya da yapılan tarhiyatı mükellefin kendiliğinden veya uzlaşma sonucunda ödemesi durumunda sertifika tekrar verilir.

6- Sertifika sahibi mükelleflerin iade taleplerinin bulunduğu her takvim yılında idare tarafından belirlenen en az bir vergilendirme dönemi KDV İadeleri yönünden incelenir ve incelemeler en kısa sürede sonuçlandırılır. Yapılan incelemelerde haksız/yersiz iade aldığı anlaşılan mükelleflerden; haksız/yersiz aldığı vergilerin, ilgili dönemlerde yapılan vergi iadelerine oranı %1' i geçen mükelleflerin sertifikaları iptal edilir ve bu mükelleflere 5 yıl süreyle tekrar sertifika verilmez.

5- SONUÇ

2065 sayılı KDV Kanunu'nun 8/2, 9/1, 29/2 ve 32. maddelerinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak iade hakkı doğuran işlemler nedeniyle ortaya çıkan KDV iadeleri ile ilgili olarak 109 seri notu KDV Genel tebliği ile hızlandırılmış iade sistemi getirilmiş ve iadelerin daha hızlı yapılması amacıyla bahsi geçen Tebliğdeki şartları taşıyan mükelleflere Hızlandırılmış İade Sertifikası (HİS Sertifikası) verileceği hükmüne bağlanmıştır. Bu şekilde sertifika alan mükelleflerin iade işlemleri daha hızlı gerçekleştirilmiş olacaktır. Makalemizde belirtildiği üzere iade işlemleri teminat, YMM tasdik raporu veya inceleme raporu aranmaksızın HİS sertifikasına dayanılarak vergi dairesi tarafından nakden iadeler başvuru tarihinden itibaren 5 gün içinde mahsuben iadeler ise başvurulduğu tarih itibariyle gerçekleştirilecektir.

Mükelleflerin HİS Sertifikası alabilmeleri için gerekli olan şartlar ağır olmakla birlikte özellikle kurumsallaşmış büyük şirketlerin iade taleplerinin gerçekleştirilmesi bu tebliğ ile verilecek olan HİS Sertifikası ile daha hızlı yerine getirilecektir. HİS Sertifikası alan kurumların iade işlemleri teminat, YMM tasdik raporu veya inceleme raporu aranmaksızın gerçekleştirilmiş olacaktır. Ancak mükelleflerin sertifika almaları iade alacakları ile ilgili incelemeye tabi olmayacakları anlamına gelmez. Sadece iade işleminin yerine getirilmesindeki prosedürler kaldırılmış olacaktır. Sertifika sahibi mükelleflerin iade taleplerinin bulunduğu her takvim yılında idare tarafından belirlenen en az bir vergilendirme dönemi KDV İadeleri yönünden incelenecektir.